FRANC. ERN. BRUCKMANNI, MED. DOCT. ACAD. CÆSAR. NAT. CUR. ET SOC. REG. PRUSS...

Franz Ernst Bruckmann

FRANC. ERNEST. BRUCKMANNI,
MED. DOCT.

EPISTOLA ITINERARIA XXII.

DE

MEDICIS VIENNENSIBUS

ANNO MDCCXXIII. MDCCXXIV. MDCCXXV.

EORUMQUE
SCRIPTIS MEDICIS
ET
MEDICINA VIENNENSI,

AD
VIRUM CONSULTISSIMUM, ATQUE EXCELLENTISSIMUM DOMINUM,
DOMINUM

CHRIST. GEORG. SCHWALBE,

PHILOS. ET MED. DOCT.
SERENIS. ATQUE REVERENDIS. DUCISSÆ SCLESWICO-HOLSATICÆ ET ABBATISSÆ QUEDLINBURGENSIS ARCHIATRUM PRIMARIUM, CONSULEM URBIS ET MEDICINÆ PRACTICUM QUEDLINBURG. FELICISSIMUM.
REG. SOC. BEROLINENS. SCIENTIAR. SOCIUM MERITISSIMUM, &c.
FAUTOREM OMNI HONORUM CULTU ÆTATEM DEVENERANDUM.

WOLFFENBUTTELÆ, MDCCXXX.

VIR CONSVLTISSIME,
ATQVE
EXCELLENTISSIME
FAVTOR ET AMICE MAXIME COLENDE!

Breviſſimum Medicorum Viennæ Auſtriæ celebrium catalogum ſuperiori epiſtola ad Te, *Vir Conſultiſſime*, transmiſimus, in præſenti invenies Medicos Cæſar. aulicos, qui ſequentes tunc temporis in vivis erant:

1. Domingo *Prian*. 2. Nicol *Serdenna*.
3. Joſeph. *Pugiol*. 4. Adam. Frid. *Krebmer*. †.
5. Mich. *Schirmer*. 6. Joh. Jac. *Freund de Weyenberg*.
7. Matth. Dan. *Müller*. 8. Joh. Conrad. Adam. *Mannenbach*.

Sac. Cæſ. & Reg. Cathol. Majeſt. Perſonæ Archiatri & Conſiliarii tunc temporis ſequentes numerabantur:

1. And. Jac *Fack*, Proto-Medicus. 2. Pius Nicol. de *Garelli*.
3. Gabriel *Goly*. 4 Gabriel *Longobardo*.
5 Ferdinand. de *Guariſchetti*. 6. Joh. Baptiſt. de *Garelli*.
7. Franc. Holler de *Doblhoff*. 8. Franc. Frid. *Poſſinger de Pechernſtein*.
9. Carol Wolffgang de *Lebzeltern*.

Hi nominati Archiatri tenentur nemini morbo quodam maligno, contagioſo v.g. dyſenteria, variolis, morbillis, febre petechiali &c. decumbenti conſiliis ſuis ſalutaribus aſſiſtere vel præſentes eum inviſere, quæ vero ægrotorum viſitationes e contra ſingulis medicis aulicis non inhibitæ, ſed potius permiſſæ ſunt.

Vien-

Viennenſes Doctores Medicinæ in iſtos dividuntur, qui ſunt in facultate, & iſtos, qui ſunt extra facultatem; prioris claſſis ſunt omnes iſti, qui in hac Academia, Viennæ nempe Auſtriæ, pro gradu doctoris diſputaverunt & promoti ſunt; vel etiam qui alibi locorum in academia quadam extera gradum Doctoris aſſumerunt & hic repetiverunt, & ſunt pro nunc ſupra Epiſt. XXI. memorati Hippocratis filii. Medici in alia, extra Viennenſem Auſtriæ, academia honores medicos adepti, hic Viennæ repetere coacti tenentur, repetitio autem in hoc conſiſtit, una nempe adhuc vice diſſertationem in auditorio medico ex cathedra Aſclepiadea defendere & cuivis in facultate jam conſtituto medico duos Ducatos aureos Cremnicenſes offerre debent, alias iſtis facultas praxin medicam ad decumbentium ægrotorum grabatos exercendi non conceditur, nec permittitur, niſi accedat ſpecialis Imperatoris gratia, quæ ſola libertatem diſpenſare poteſt, repetitio enim, uti vulgo vocatur, 800. florenis, promotio autem medica hic loci 1000. florenis conſtare ſolet.

Extra facultatem conſtituti vocantur, qui Viennæ mitram doctoralem non acceperunt, ſuntque vel Medici Aulici Cæſar. vel quibus praxis ex ſpeciali Imperatoris gratia permittitur & licita eſt, horum numerus noſtro tempore ad quadraginta accedebat.

Evangelicis medicis praxis non conceditur, quapropter ſi qui adſunt, nunquam non protectione & tutela legatorum & reſidentium Evangelicæ fidei addictorum frui coguntur, quatuor tunc temporis aderant, nempe D. Müller, D. Joh. Chriſtoph. Mercklinus, Norimberg. D. Carol. Frid. Löv, Semproniensis, Legationis Suecicæ medicus; D. Lyers, Sereniſſ. Duc. Hannover. Maximil. archiater. Habitat quoque Viennæ Medicus Græcus, cujus autem nos nomen latet.

Studioſi medicinæ XXV. collegia medica frequentabant, numerus ex his rationibus tam parvus eſt, quia 1) pretia rerum, domiciliorum, ligni, victus & amictus in magno pretio ſunt, admodumque cara; 2) quia feſta Apoſtolorum, Sanctorumque,

quæ hic nulla non ferme hebdomade religiose celebrantur, magnum studiis impeditum afferunt; qui candidatus medicinæ, absoluto studiorum curriculo, honores in hac universitate a facultate medica ambit doctorales, tres dissertationes elaborare & defendere ex cathedra tenetur, quarum priores binæ, in 4to impressæ, cum præsidio, tertia autem, inauguralis vocata in folio imprimitur & absque præside defenditur, solique doctores jam promoti ad opppsitiones invitantur. Qui autem alibi jam promoti sunt, & hic tantum, uti vocant, repetunt, typis exscribunt Aphorismum quendam Hippocratis cum analysi per theses in folio, forma patente, quibus tantum Doctores argumenta sua opponunt. Paulus de Sorbait Phil. & Med. D. ejusdemque olim in Universitate Viennensi Prof. primarius, sacratissimæ Imperatricis Eleonoræ personæ medicus, scripsit modum promovendi doctores in Archylyceo Viennensi quatuor apologicis discursibus in medicinæ & medicorum encomia exornatum. fol. Viennæ 1679 qui modus videri potest in ejus operibus.

Facultas medica Viennensis neque gaudet Horto botanico Floræque deliciis, neque laboratorio chymico; theatrum anatomicum quidem adest, sed vile & exiguum, quapropter studiosi plerumque rudes in re herbaria, non callent ignem nec furnos chymicos, nec periti sunt encheirisium anatomicarum, quod secandi corpora studium chirurgis & tonsoribus relinquitur. Memoriam incurrit sectio quædam cadaveris humani anatomica, quæ D. Doct. & Prof. Rauch, viro doctissimo, D. Prim. Chrismann & nobis præsentibus fiebat; corpus mortuum erat mercatoris, qui per quatuor annos vehementissima cordis palpitatione, qua etiam demortuus, laboraverat, hoc a chirurgo, vespertino tempore caudelis accensis die 3tio Novemb. 1723. plus in modum ciborum (ward mehr trenchirt) quam lege artis anatomicæ perita manu secabatur. Cor inventum fuit admodum magnum & crassum, cujus ventriculi non polypis carnosis, sed sanguine saltim congrumato undique referti erant. Omnes Medici aulici titulum habent: Clementes & gratiosi, Ihr Gnaden;

doctores

doctores autem medicinæ vocantur: ſtrenui, Ihr Geſtrengen/ die geſtrengen Herrn / geſtrenger Herr.

Ob diætam & genus vitæ vinoſum medicamenta Galenica plus in uſu hic ſunt, quam chymice elaborata. Morbi hic vulgatiſſimi & frequentius obvii ſunt phthiſis & affectus pulmonum, prior, nempe phthiſis, vulgo hinc *morbus Auſtriacus* appellatur, cujus frequentiæ cauſa rejicitur partim in abuſum vini ſulphurati, partim in pulverem platearum, qui aërem athmoſphæricum tempore æſtivo ſereno calido obnubilat, ſerenitatem vultus tollit, per aſperam arteriam pulmonum canales & veſiculas intrat, easque afficit; partim in lutum, quo hyberno tempore plateæ ſuperfuſæ exiſtunt; partim in ventum, qui hic nunquam non flat & pulmonum veſiculas intrat & exſiccat, Auſtria enim, ſi non eſt ventoſa, eſt venenoſa. Auſtria ventoſa, aut venenoſa, ſi non venenoſa, eſt ſaltim tamen morboſa; venti hic ſunt tanquam ſcopæ, quæ aërem inquinatum a purgamentis, quæ aliunde contraxit, evertendo liberant. vid. Amiodt Germania in naturæ operibus admiranda. pag. 89. Epilepſia eſt quoque morbus quotidie obvius, hunc incolæ die Fraiſch / das ſchwere Gebrechen vocant.

Quando ægrotant Catholicam fidem ſequentes, hunc vel illum Sanctum, morbique patronum devote & ſupplices invocant, ſi priſtinæ ſanitati bonæque reſtituuntur valetudini, huic vel illi ſancto ad ejus imaginem vel ſtatuam in templo ad altaris latera, vel in ſic dictis ſacris domunculis, Germani Heilig Häußgen vocitant, quarum ad vias publicas plures, & in his Sanctus quidam, offenduntur, iſtam corporis partem, manum, pedem, bracchium, mammas, &c. quæ dolores excitaverunt & morbida exſtiterunt, vel in quibus partibus morbum & dolores paſſi fuere, in memoriam & grati animi ergo ſacrificant & appendunt. Hæc ſimulacra amuleta a divitibus parantur ex auro & argento, a vilioris conditionis homunculis vero ex cera alba, & ad iſtum Sanctum ejusque in honorem erectam ſtatuam, qui ex eorum ſententia & opinione medelam deſideratam precatamque attulit,

attulit, apportantur & appenduntur. Alii ſacrificant tantum certas penicillo pictas imagines cum epigraphe: ex voto. Infans ægrotans poſt reſtitutionem in bonam valetudinem appendit ad Sancti cujusdam ſtatuam puſionem ex cera, argento l. auro conflatum; Virgo contra gravi morbo affecta, grabato derelicto, virgunculam ex cera alba fuſam ad ſancti imaginem, qui medelam attuliſſe putatur, in gratiarum actionem devote ſuſpendit. Sic in omnibus ad Auguſtiſſimum Romanorum Imperatorem pertinentibus regnis ampliſſimis provinciisque latis nullam in honorem St. Johannis Nepomuceni erectam ſtatuam, nullum alium Sanctum, nullam ſacram domunculam, nullum ſacellum, nullum templum inveniemus, in quibus & ad quæ non varia iſtiusmodi ſimulacra, amuleta & ſacrificia videnda forent; in quibusdam templis ingens & ſtupendus iſtarum icunculearum aurearum & argentearum theſaurus monſtratur. Parentes quidam, quando morbo quodam infantes afficiuntur & decumbunt, vota pro ægrotis faciunt, ſe velle puerulos, ſi Deus iis vitam prolongare, ſanosque reddere vellet, per unum alterumve annum, imo per tres, quatuor annos, habitu monachorum induere, quare nobis haut raro in his terris Auſtriacis, imo & in Regno Bohemiæ, infantes parvuli veſtitu Franciſcanorum, Capucinorum, Jeſuitarum circumdati, obviam facti ſunt.

Quando vero Catholici animam efflant & e mortali vita diſcedunt, ſtatim candela ad demortuorum corpus accenſa ponitur, diesque noctesque, quamdiu ſupra terram cadavera manent, flammans ſervatur; huic porro vaſculum aqua luſtrali repletum additur; in loculo ſepulchrali roſarium in manu tenet mortuus, ad latus ejus liber quidam bonarum precum, quem vivus in uſu habuit, offenditur. Candela cuilibet in memoriam mortalitatem revocare debet, quodque vita humana fragilis, citius candela, emori poſſit. Officinas Vienna pharmaceuticas quindecim habet, quarum duodecim in urbe, tres extra urbem in ſuburbiis; nec monaſteria ſuis deſtituuntur pharmacopoliis, in quibus vero res & materiæ medicæ nullæ venales proſtant.

Sin-

Singulæ officinæ quotannis una vice a quibusdam medicinæ doctoribus visitantur, quorum cuilibet a pharmacopola pro labore & visitatione Ducatus aureus offertur, simulque convivium celebratur lautum. In quadam ex his officinis integrum Mumiæ cadaver, de quo Joh. Basil. Küchelbecker in der allerneuesten Nachricht vom Römisch-Kayserl. Hoffe Part. II. p. 710. 734. legendus, optimo balsamo ante secula in Ægypto conditum admiratur.

Quemadmodum maxima pars domorum Viennensium & cadurcorum, in quibus mercatores merces suas exposuere, peculiare signum in tabula lignea pictum ante fores suspensum habet, non aliter ac in aliis Germaniæ oppidis diversoria habere solent, in quo animal quoddam, avis, columba, ursus, ciconia, stella &c. picta, quarum picturarum quædam revera res admodum absurdas monstrant, v. g. den blauen Herr Gott / die güldene Taube / die silberne Rose ꝛc. sic & omnes obstetrices ante fores domus peculiare signum, puerperam in lecto decumbentem & obstetricem infantem post partum in mensa lavantem & tractantem pictas exhibens, suspensum habent.

Dissertationes reliquas medicas Viennenses, nobis notas, brevissimis annectere placet: die 18. Nov. 1724. supra laude dignus memoratus Prof. Med. Rauch disputationem in 4to habuit, cui rubrica: Historia physico-medica aquæ fontanæ urbis Viennensis. Resp. Haider. Joh. Stephan. Zannuti seqnentes in 4to typis evulgavit:

1. De calore innato & humido radicali. Resp. Paminger. 1715.
2 De Humoribus. Resp. Seber. 1715.
3. De Crisibus & diebus decretoriis. Resp. Paminger. 1716.
4. De motu locali atque progressivo. Resp. Chrismann. 1717.
5. De Musculi fibræque operatione læsa. Resp. eod. 1718.
6. De prædictionibus morborum in genere. R. Hoffenthaler. 1719
7. De symptomatibus in genere. Resp. Plöckner. 1719.
8. De morbis complicatis. Resp. Hohenwald 1719.
9. De morbis organicis in genere. Resp Czeppel. 1719.
10. De potentia, cui inest vocum & soni sedes, s. de auditus organo. Resp. Hoffenthaler. 1719.

11. De

11. De proprio ac conſtanti ſanguinis motu progreſſivo ſ. de circulatione ſanguinis. Reſp. Höltl. 1720.

Frid Ferdinand. *Illmer* ſequentes elaboravit in 4to:

1. De cacochymia. Reſp. Traut. 1691.
2. De Conſtitutione, uſu & actione naturali lienis Reſp. Focky. 1691.
3. De Conſtitutione, uſu & actione naturali hepatis. Reſp. Managetta 1692.
4. De calculis microcoſmi. Reſp. Panenka. 1692.
5. De facultatibus in genere & in ſpecie. Reſp. Berninger. 1694.
6. De ſtructura oculorum. Reſp. Suttner. 1697.
7. De Catarrho. Reſp. Luz. 1697.
8. De generalibus morborum cauſis plethora & cacochymia. Reſp. Plöckner. 1697.
9. De Mania. Reſp. Seinicher. 1697.
10. De febre continua putrida periodica. Reſp. Vogel. 1697.

Jac. Ignatius *Focky* 1694. in 4to ſ. P. de Mania diſputavit.

Martin. Anton. von *Drabn* ſequentes concinnavit in 4to diſſ.

1. De Cachexia. ℞. Scholtz. 1696. 2. De Dyſpepſia. ℞. Grevenbr 1697.
3. De Venenis. ℞. Loick. 1698. 4. De Sudore. ℞. eod. 1700.

Carol. Joh Franc. Vogel in 4t. ſ. P. 1698. de apoplexia; Jacob. Henr. Kielmann. 1666. in 4t ſ. P. de Hydrope, in ſpecie de aſcite; Pet. Seinicher. 1693. ſ. P. in 4t. de Ictero flavo; Joh. Franc. Faber ſ. P. in 4t 1698 de Hemoptyſi; Chriſt. Luz, ſ. P. 1698. in 4t. de Angina diſputarunt.

Joh. Jac. Kerner, ut & omnes ſequentes in fol. ſ. P. diſſertationes habuerunt, & hic quidem de variolis & morbillis 1717. Adam. Frid Kremer 1720. ægrum fictum exhibuit; Joh. Chriſtoph. Franc. Wittich, 1718. de febribus in genere, in ſpecie malignis & peſtilentibus.

Vale Reliquum, *Vir Conſultiſſime atque Excellentiſſime*, vive quam feliciſſime, & me *Tuæ* eruditionis & virtutum cultorem & admiratorem fovere ne ceſſa. Vale iterum.

ſcrib. Wolffenb. d. 1. Julii 1730.

(o)